

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie *Ambtelijke praktijk*

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd *Sprekend verleden*

De liefde van de zondares.

“Die weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief”, Lukas 7:47

We horen deze woorden uit de mond van de Heere Jezus. De Heere Jezus ligt aan in het huis van Simon de farizeër. Het wordt voor Hem een pijnlijke ervaring, want Simon treedt nu niet bepaald als gastheer op. Daarin laat hij de Heere voelen hoe hij over Hem denkt. Tevens doet hij zo ook uitkomen hoe hij over zichzelf denkt! Hij voelt zich hoog boven anderen verheven. En zeker boven die vrouw, die daar maar zo maar binnenkomt en aan Jezus' voeten gaat liggen. Simon hoort bij degenen die vreemdeling zijn van het ontdekkend werk van de Heilige Geest. En wie daar vreemdeling van is, is ook vreemdeling van Gods liefde, welke zich immers uitstrekt tot zondaren! En wie niets weet van het wonder van Gods oneindige zondaarsliefde, heeft vanzelfsprekend ook geen wederliefde.

Als Simon zijn blik laatdunkend laat rusten op die vrouw en Jezus, gaat de Heere Jezus hem onderwijzen. In plaats van beledigd weg te lopen (dat zou ik gedaan hebben) gaat de Heere Jezus hem nog geduldig onderwijs geven ook. Wie weet is het die Simon nog tot zegen geweest en is hij ook als een groot zondaar aan Jezus' voeten terecht gekomen. Het is in ieder geval te hopen voor hem. Want als we in onze eigengerechtigheid sterven, zullen we net als anderen toch naakt voor God komen te staan!

De Heere Jezus spreekt een gelijkenis uit van een man die een grote schuld had en van iemand die een geringe schuld had. Beide konden hun schuld echter niet voldoen, ook de man met die geringe schuld niet. Ook die man was dus arm, net zo arm als die andere schuldenaar. Geen penning om te betalen! Die man zag dat echter niet in. Hij vond dat het nogal meeviel. Zeker in vergelijking met die ander, die alles er doorgejaagd had. Die had reden om zich te schamen, maar hij? Het was een meevallertje dat hij dat geringe bedrag niet hoefde terug te betalen, maar hij vond dat eigenlijk maar heel gewoon. De kwijschelding deed hem eigenlijk niks en daarom voelde hij ook weinig genegenheid voor zijn weldoener. Het was eigenlijk heel vanzelfsprekend dat het kleine bedragje hem kwijt gescholden was, vond hij. Simon, ten voeten uit! Het was geen man die had leren leven van Gods vergevende zondaarsliefde. O nee, hij zou niet durven beweren dat hij een volmaakt mens was. Maar moet je nou toch dat zondige mens daar zien liggen en snotteren. Als ze dat bij hem gewaagd zou hebben!

Die weinig vergeven wordt, heeft weinig lief, zegt Jezus. De Heere bedoelt: die heeft helemaal niet lief! Want hoe kun je iemand nu een beetje lief hebben? Iemand een beetje aardig vinden, dat gaat nog wel. Maar je hebt lief, of niet. En Simon heeft in het geheel niet lief. Zijn liefdeloosheid wordt hem door de Heere Jezus duidelijk uiteengezet. Zijn liefdeloosheid jegens zijn naaste was een bewijs van liefdeloosheid tegenover God!

En meende Simon nog een stralend voorbeeld te zijn voor anderen, nu wordt door de Heere Jezus die vrouw, die een zondares was, aan hem ten voorbeeld gesteld! Zie eens hoe groot haar liefde is! Ze weet niet wat ze doen moet om haar liefde tot de Heere te uiten. De liefde van een mens tot de Heere is altijd een gevolg van de ervaren liefde van Hem tot

de mens. Zij heeft kennelijk het wonder van Gods vergevende zondaarsliefde ervaren. Zij had bij ontdekkend licht zichzelf gezien. De Heere Jezus zei niets teveel, toen Hij ook nu nog zei, dat ze veel zonden had bedreven. Ze moest het met Hem eens zijn. Er was geen slechter mens op de ganse aarde, dan zij. O, wie was zij tegenover die goede en trouwe Heere! Het besef van Gods goedheid doet het hart breken in duizend stukken. En Jezus, als de grote Medicijnmeester, heelt verbrokenen van harte, die in hun zonden en ellenden, tot Hem zich ter genezing wenden. Hoor maar weer: Hij bevestigt wat ze reeds mocht geloven: Uw zonden zijn u vergeven! Dat is het enige wat een ontdekt zondaar vertroosten kan: Ik heb het zelf uit Zijn mond gehoord!

Nu zul jij, Simon, nooit die liefde in je hart ervaren, voordat ook jij zult hebben gezien dat ook jij een zondaar bent, een doelmisser, een rasechte zoon van Adam. Want wie zijn zonde niet ziet, zal niet tot belijdenis van zonde komen. En dat is toch echt de weg waarin de Heere de zonde vergeeft. Zie maar naar deze vrouw, Simon. Aan alles is te zien, hoe groot haar liefde is. En die is zo groot, omdat haar zondebesef zo groot is. Want dat is en blijft toch, nog eens, de weg waarin de Heere onze schuld vergeeft.

Dus als de Heere zegt: Haar zonden zijn haar vergeven, want zij heeft veel liefgehad, spreekt Hij van de weg waarin Hij de schuld vergeeft. Die grote liefde is bewijs van groot zondebesef en waar berouw. Dat is, opnieuw, de weg waarin elk zondaar delen mag in Gods genade.

De Heere spreekt hier niet van de grond waarop de Heere ons onze zonden vergeeft. De grond ligt buiten ons, in het Lam Gods, Die Zijn dierbaar bloed gaf tot verzoening der zonden. Het waren allemaal even grote zondaren en zondaresen daar, in het huis van Simon, de trotse Simon inclusief. Er was daar maar Een, Die zonder zonde was. Die in de wereld kwam, niet om te veroordelen, maar om veroordeeld te worden. Tot zonde is Hij gemaakt. Opdat zij die zonde zijn, zouden worden vrijgesproken van schuld en straf en oordeel en een recht zouden ontvangen op het eeuwig, zalig leven. Christus wordt door de Simons verworpen. Zie maar eens hoe die Hem behandelt! Maar Christus heeft daarboven nog Gods toorn gedragen. Het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen. En wie door het geloof dieper en verder wordt ingeleid, niet alleen in de weg waarin de Heere de zonde kwijscheldt, maar ook in de grond waarop Hij dat doet, zal nog dieper buigen, zich nog groter zondaar gevoelen. Maar die zal ook dieper de liefde voelen tot de lieve Bruidegom, Die zo schoon en goed en volmaakt is. Gods liefde is een eeuwige liefde. Maar dat wordt de wederliefde ook. Waar dat vuur eenmaal ontbrandt in het mensenhart, daar zal het tot in eeuwigheid opblaaien. En hij die leefde in ongerechtigheid of vertrouwde op eigengerechtigheid, die zal straks een 'ontvangst' hebben daarboven, waarbij die van de Heere Jezus in Simons huis in de verste verte niet te vergelijken valt. O viel u al als een verloren mens in Zijn armen?

K. Hoefnagel

De lach van Rutte

Minister-president Rutte heeft een vriendelijk gezicht met een gulle lach. En PvdA leider Samsom heeft iets onschuldigs en opens. Maar allebei hebben zij onlangs hun excuses aan ons volk aangeboden, omdat zij beloften niet zijn nagekomen. Ik zeg natuurlijk niet dat deze twee politici alleen om hun uiterlijk zijn gekozen. Ik zeg ook niet dat het onbetrouwbare mensen zijn. Maar wel dat wij vaak op grond van uiterlijk beoordelen. Er zijn volgens psychologen allerlei vooroordelen alleen op basis van uiterlijkheid. Als de wenkbrauwen en mond wat omhoog staan, roept dat een betrouwbaar gevoel op. Mannen met een hoge stem worden minder snel vertrouwd als mannen met een zware stem. Zou dat bij Jozef ook zo gegaan zijn? Zou de schenker de lach van Rutte hebben gehad of de ogen van Samsom? Hoe dan ook, Jozef kwam er bedrogen mee uit.

Jozef had de droom van de schenker uitgelegd. En direct aan die uitleg had hij een noodkreet verbonden, in een stortvloed van woorden, vers 14-15: *Doch gedenk mijner bij uzelf, wanneer het u wel gaan zal, en doe toch weldadigheid aan mij, en doe van mij melding bij Faraö, en maak, dat ik uit dit huis kome. Want ik ben diefelijk ontstolen uit het land der Hebreënen; en ook heb ik hier niets gedaan, dat zij mij in dezen kuil gezet hebben.*

Goed of niet, het was in ieder geval begrijpelijk dat Jozef uit de gevangenis wilde komen. Hij zat daar inmiddels al zes jaar. En hij zat daar onschuldig. Waarom zou je dan niet geoorloofde middelen gebruiken om eruit te komen? En toch was het niet goed. Wat ging er dan verkeerd? Wel, hij doet het buiten God om. Hij verwacht het niet van God, maar van de schenker. Jozef wil wel graag de gevangenis uit, maar Jozef vergeet te bidden.

En wat kreeg Jozef het moeilijk, toen bleek dat de schenker hem vergat. Elke dag heeft Jozef gedacht: zou de poort nu opengaan? Zou de schenker zijn belofte houden? Maar de dagen verstrekten. De dagen werden weken en de weken werden maanden. En er gebeurde... niets. Dat is iets vreselijks geweest.

Twee volle jaren heeft Jozef daar nog gezeten (Genesis 41:1). Als een vergeten mens. En dan lees je niet meer wat we eerder wel lezen: 'doch de Heere was met Jozef'. Die laatste twee jaren zijn de moeilijkste geworden voor Jozef. Zes jaren is hij met God in de gevangenis geweest en nu verwachtte hij het toch nog van de schenker. Nu moet het twee volle jaren duren om te leren wat een dichter later in psalm 146 zou schrijven: *Vest op prinszen geen betrouwen, waar men nimmer heil bij vindt; zoudt g' uw hoop op mensen bouwen?*

Misschien moet jij het ook wel leren op dit moment. Dat je zo teleurgesteld bent in iemand. Hij had zo'n stralende glimlach. En zij had zulke lieve ogen. Hun woorden waren zoet en hun beloften waren mooi. Maar wat kun je er bedrogen mee uitkomen. Mensen kunnen soms zo tegenvallen. Wat nu dan? Geen enkel mens in geen enkele situatie meer vertrouwen? Daar was David toe geneigd, zo zegt hij in psalm 116:11: *Ik zei wel in mijn haasten: alle mensen zijn leugenaars.* Maar dat is de weg niet. Wij kunnen niet leven zonder een zeker mate van vertrouwen in een ander te hebben. Hoe kun je anders met iemand het huwelijk ingaan? Hoe kun je anders met iemand zaken doen? Maar laten onze ogen in alle omstandigheden op God gericht mogen zijn. Zodat we het niet alleen van mensen verwachten. Laten onze ogen op Christus mogen zijn, de Meerdere van Jozef.

Hij heeft ook gebeden om verlost te worden: *Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan! doch niet, gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.* Dieper dan Jozef is Hij geweest. Jozef werd door mensen vergeten. Maar de Heere Jezus werd niet alleen door mensen vergeten, maar bovenal door Zijn Vader verlaten. Maar op deze manier heeft God ervoor gezorgd dat er in de kerker van ons zondaarsbestaan iemand is, Die kan mee-lijden. Hij kent die gevangenis immers van binnenuit. Hij weet van alle dingen die ons benaauwen. Zie daarom op Hem in Zijn lijden. Zie op Hem in Zijn gevangenis. Dan gebeurt er wat in je leven. Als je het van Jakobs God mag leren verwachten. Dan zul je nooit beschaamd uitkomen. De schenker was Jozef vergeten. Maar God is ons vertrouwen meer dan waard. *Zalig hij, die in dit leven, Jakobs God ter hulpe heeft.*

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Genesis 40:23
Doch de overste der schenkers gedacht aan Jozef niet, maar vergat hem.

In vorige eeuwen waren de zondagen 7 en 23 van de Catechismus toetsstenen voor de gereformeerde religie. Over beide zondagen werd gesproken met predikanten en er werd goed geluisterd naar de behandeling van deze zondagen. Het kwam immers aan op de zuiverheid van de leer. Er dient sprake te zijn van een prediking naar Schrift en belijdenis en zo van de reformatorische leer.

Komt het nu nog voor en zo naar de praktijk van de Godzaligheid? Eigentijdse prediking schijnt het vandaag te moeten doen. Innerlijk lijkt het in orde te zijn. We moeten nu wat kunnen doen in het leven van elke dag met de prediking van zondag. Vandaar dat de catechismusprediking haar waarde en betekenis niet meer heeft zoals vroeger. De catechismus heeft ook een woordkeus en woordgebruik die niet meer aanspreken. Vraag het aan jongelui. Zeker, hedendaagse vragen roepen om antwoord. Leidinggevend. Toerustend. Expliciet kan iets niet gewenst worden. Maar met de behandeling van Gods geboden in de catechismus en met de behandeling van het gebed in de catechismus, kan men veel doen. Veel wordt gegeven. De woorden van de stervende Kohlbrugge behoren niet tot het verleden: De Heidelberger, de eenvoudige Heidelberger, houdt daaraan vast. Door de jaren heen heeft de catechismusprediking veel gedaan. Het oude leerboek is in 1563 als een kostbaar geschenk door de Heere gegeven. Wordt de geschiedenis van eigen gemeente nog nagegaan en wordt het heden daaraan getoetst? De tegenstelling met het verleden groeit, met al de gevolgen van dien. Laten we goed onthouden dat er geen andere geestelijke bekering is dan in het verleden. De catechismus is ook een hulpmiddel bij het verstaan van de Schriften. Wie

Het Apostolicum (12)

op reis gaat, maakt gebruik van een goede reisgids. Nauwkeurig gaat men na hoe men reizen moet. De reisroute wordt uitgestippeld. Men wil komen op de plaats van bestemming. In Gods Woord wordt er op gewezen dat er twee levenswegen zijn. Een weg naar de hemel en een weg naar de hel. Een brede weg en een smalle weg. Nu zijn roeping, wedergeboorte, bekering en geloof werkelijkheden die betrekking hebben op en zo van betekenis zijn voor het leven op weg naar de hemel. Zeker, er is meer. Maar de genoemde werkelijkheden mogen niet onbekend zijn. Erg is wanneer een ambtsdrager in zijn onderwijs een misleider is. Ook is een levensvraag van belang: voor wie in een ambt staat is de vraag of hij op de smalle weg is. Een ambtsdrager moet zich afvragen of hij geen ANWB bord is, dat alleen de weg aanwijst zonder zelf de weg te gaan. Het is mogelijk anderen het Evangelie gepredikt te hebben en zelf verwerpelijk te zijn. Welk een werkelijkheid. Zelfonderzoek, zelfbeproeving, in het licht van Gods Woord, mogen geen vreemde zaken zijn. Rijk is het wanneer men kan en wil mee belijden: 'k Heb and'ren al de rechten van Uw mond, Met lust verteld, hen vlijtig onderwezen; Uit al de schat van 't grote wereldrond, Is nooit die vreugd in mijn gemoed gerezen, Die 'k steeds in Uw getuigenissen vond, Door mij betracht en and'ren aangeprezen. (Psalm 119:7). Die werkelijkheid doet denken aan Paulus voor Agrippa en heel het gezelschap (Hand. 26). Welk een onderwijs gaf Evangelist en welk een verklaring Uitlegger aan christen (in de christenreis van Bunyan). Zo is ook van betekenis, zelfs van grote betekenis, het onderwijs wat tot ons komt in zondag 8. In die zondag gaat het over het geloof in de drie-enige God. Wat beleden wordt, mag niet overgeslagen worden. De inhoud spreekt van veel. Zo ook zondag 8 op zich. De rijke betekenis en grote waarde schitteren wanneer we denken aan de zondagen 7 en 8. Zondag 7 wijst op een waar geloof en de functionering ervan. Veel onderwijs wordt gegeven. Maar we mogen niet komen tot overwaardering van deze zondagsafdeling

ten koste van zondag 8. Het is zelfs zo dat zonder zondag 8 zondag 7 geen betekenis heeft of weinig waarde heeft. Ter verduidelijking kunnen we denken aan water en een glas of beker. Water is een rijk Godsgeschenk. Het is zelfs een levenszaak. Zonder water, zonder drinken, kan niemand blijven leven. De aandrang wordt gehoord: drinken, drinken. Het kan komen tot opdrinken. Een glas, een beker, zijn daarvoor nodig. Maar ze hebben alleen waarde als het gaat om het drinken. Ze hebben waarde als het gaat om het water in zich op te nemen. Terecht is gezegd: wat heeft meer waarde, het glas of het water in het glas. Zo kan ook de vraag gesteld worden: wat is meer, het geloof of God in Wie men gelooft en Die het geloof geeft. Zonder het voorwerp, namelijk de drie-enige God, kan er geen oprecht geloof zijn. Zonder de drie-enige God kan het niet komen tot geloven. Alleen door God komt het tot geloofsversterking, geloofsvermeerdering, geloofsverzekering, geloofsvertrouwen en geloofstoekomst. Het belijden, het beleven, het weten en kennen is veel bevattend, geeft veel voor leven en sterven, voor de eeuwigheidstoekomst. Daartoe en daarom wordt er ook gewezen op de drie-enige God. Vader, Zoon en Heilige Geest. God de Vader en onze schepping, God de Zoon en onze verlossing, God de Heilige Geest en onze heiligmaking. Nimmer mag eenzijdig de nadruk gelegd worden op één van de Goddelijke Personen. De drie Personen hebben we nodig tot zaligheid. Wie de drie-eenheid echt, recht belijdt, kent het geloven in en kan er niet buiten. Dit is het algemeen geloof, hetwelk indien iemand het niet getrouw en vast gelooft, die zal niet kunnen zalig worden. Zo staat het in de belijdenis van Athanasius art. 44.

M.C. Tanis

Want indien God de engelen, die gezondigd hadden, niet gespaard heeft...

2 Petrus 2: 4 en 5

De strenge rechtvaardigheid van God is een krachtig middel om meest goddeloze geveinsde te overtuigen van zijn verderf en een krachtig middel tot vertroosting van een godzalige. De Heere zal immers de goddelozen verderven en Gods kinderen verlossen. God heeft de engelen niet gespaard en zal ook de goddelozen niet sparen. Verleiders zullen geoordeeld worden. De zondvloed is gekomen. De eerste wereld werd niet gespaard. Sodom en Gomorra zijn ook door Gods oordeel getroffen al meenden de inwoners van deze steden dat er niets gebeuren zou. Als engelen Gods oordeel niet zijn ontgaan, zullen valse leraren dit oordeel ook niet ontgaan. Veel mensen volgen valse leraren. Veel mensen waren in de tijd van Noach goddeloos, maar het oordeel is over hen gekomen. Vertrouw niet op uw rijkdom. Sodom en Gomorra waren rijk en zijn ten onder gegaan. De zondige engelen hebben niet beantwoord aan het doel van hun schepping. Zij hebben Gods wet overtreden. De engelen zijn waarschijnlijk hoogmoedig geweest. Opgeblazenheid wordt het oordeel van de duivel genoemd, 1 Tim. 3:6. God heeft de zondige engelen niet gespaard. De straf begint in de hel. God heeft hen in de hel gestoten. Zij zijn uit de hemel geworpen. In de hel moeten zij lijden. God heeft hen overgegeven aan de ketenen der duisternis, dat is aan de zonden. Op de zonden volgen eeuwige plagen, volgt het oordeel. “Zo gij mij vraagt: waarom heeft God de mens verlost, en de engelen in deze hun zonden gelaten? Ik antwoord: omdat het Hem zo behaagde. Leg dat op uw hart; als men zegt: waarom verkiest God de een, en verwerpt Hij de ander? Omdat het Hem zo beliefte.” Let op de waarschuwendende voorbeelden uit het verleden. Het oordeel dat God voltrokken heeft aan de gevallen engelen is een bewijs van het oordeel dat komen zal over alle valse leraren. Bij de wederkomst zullen onnutte dienstknechten in de buitenste duisternis geworpen worden, waar knersing der tanden zal zijn. Als u zondigt net als de gevallen engelen zal hetzelfde oordeel u treffen. God spaarde de engelen niet en zal de zondige mensen ook niet sparen. In het verleden kwam het oordeel van God over Silo vanwege de bedreven zonden, zo zal het ook gaan met Jeruzalem. De rechtvaardigheid van God is altijd hetzelfde. God is een rechtvaardig Rechter Die alle dagen toornt. Daarom moet hij de zondaren net als de engelen straffen. “Indien nu de uitmuntende engelen van God straf lijden, meent gij dat de Heere u zal sparen?” Wees niet zorgeloos en vleeselijk. Wees op uw hoede voor hoogmoed. Wees niet lauw, dan zal de Heere u uit Zijn mond uitspuwen. De engelen zijn meer dan leraars die vanwege hun ambt engelen genoemd worden. God spaarde de engelen niet, Hij zal ook valse

leraren niet sparen. “Zo God de engelen, die meer waren dan gij, in de hel geworpen heeft, waar meent gij te blijven? Al waart gij in uw eigen oordeel in uw ambt en in ’t oordeel der mensen geacht, en bemind als een engel, God zal u toch verdoemen, Matth. 5:19 en 20. Zo wie dan één van deze minste geboden zal ontbonden en de mensen also zal geleerd hebben, die zal de minste genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen. Want tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der farizeeën en schriftgeleerden, gij zoudt het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan”. Indien u steunt op uw ambt, geleerdheid en welsprekendheid en ondertussen toegeeft aan de zonden, dan zal de Heere u vastmaken aan de zonden. Dan zult u gevangen zijn in de strik van de duivel. Vrees te meer voor het oordeel, hoe geleerder en bekwamer u bent. Meer gaven brengt niet met zich mee minder zonden en straf. Hoe meer gaven, hoe erger de zonden en hoe zwaarder de straf. Denk hieraan: Wee u Chorazin, wee u Bethsaïda. De Heere zal iedereen oordelen. Dat geldt zowel koningen als bedelaars. Wij allen zullen voor de Rechter gesteld worden. Wij moeten allen voor de rechterstoel van Jezus geopenbaard worden. Iedereen zal geoordeeld worden naar datgene wat hij in het lichaam gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad. De getrouwe leraren en vrome christenen worden getroost en bemoedigd door Lodenstein. “Maar de Heere is getrouw, Die zal u versterken, en bewaren van de boze.” Verleiders zullen niet gespaard worden. “De Heere zal ze niet sparen, o neen, daarin moet gij u verblijden, voor zoveel gij verlost wordt; want indien de engelen niet gespaard zijn, veel minder zij. De tijd komt, dat de Heere hen onder uw voeten vertreden zal. Komt gij bij zulken, die boos zijn en dan razen, troost u te meer; want hun tijd is kort, Openb. 12. Dan raast de duivel ’t meest, als zijn tijd en straf nadert; de Heere zal u bewaren voor hen; en de dag zal komen dat zij zullen moeten horen: Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in dat eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is, Matth. 25. Maar gij zult horen: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het koninkrijk, dat voor u bereid is, van voor de grondlegging der wereld. Ik eindig met het slot van Paulus’ brief aan de gelovige Romeinen: Hem nu, Die machtig is u te bevestigen, zij door Jezus Christus de heerlijkheid, in der eeuwigheid. Amen.”

A. van Heteren

EEN ACHTER-HAALD IDEEAAL?

Br. Driessen ziet eenwording in de toekomst tussen de GKV en onze kerken. Een belangrijke uitspraak. Niet zozeer omdat deze broeder, die mij overigens onbekend is, dat zegt, maar wel omdat het in “de Wekker” staat.

Toen ik hierover nadacht, kwam ik tot de volgende overwegingen. De gedachte kwam bij mij op dat deze eenwording er ook helemaal niet hoeft te komen. Niet omdat ik daar zelf ook geen heil in zie, maar eenvoudig, omdat die eenwording er al is!

De actuele stand van zaken is dat gemeenten die deze eenheid nastreven, in de praktijk al zoveel samen doen, dat men kan spreken van een gezamenlijk optrekken. Het is heel eenvoudig: wie dit wil, die wordt door niets weerhouden om deze kerken te zoeken. Onze broeder echter bedoelt een eenheid op landelijk niveau, tussen de beide kerkverbanden. Ik val hem bij als hij die eenheid niet ziet ontstaan. De meesten van ons zullen ook diezelfde mening hebben. De problemen zijn te groot en te onoverkomelijk. Onze komende GS zal zeker geen verregaande besluiten nemen waardoor men een groot deel van onze kerken van zich zou vervreemden. Het beleid is tot nu toe altijd nog terughoudend en voorzichtig geweest. Die koers zal naar mijn verwachting worden voortgezet. Dat beleid had zeker ook iets tweeslachtigs in zich: plaatselijk mocht van alles ondernomen worden, maar landelijk ging de rem erop.

Daardoor is men op het grondvlak verder dan op Synodaal niveau. De gemeenten die dit wilden, kunnen grotendeels hun gang gaan.

De consequentie is dan: zie helemaal af van eenheid op landelijk niveau. Dat zou ook veel werk en hoofdbrekens besparen. Het kan er toch niet van komen. Dat is niet zozeer mijn gedachte, maar zo zal ook de GS de stukken beoordelen.

Hiervoor zijn verschillende oorzaken te noemen.

Het is al door velen aangegeven dat kerkverbanden meer en meer onder invloed komen van het Independentistische denken. Dat betekent: de plaatselijke gemeenten krijgen zwaardere accenten ten koste van het kerkverband. Plaatselijke gemeenten krijgen meer vrijheid. Ik teken hierbij aan dat deze nieuwe koers nog verre van doordacht is. Er komen veel vragen om de hoek, die roepen om een antwoord. Vragen als deze: hoe gaat het dan met de opleiding, wat doen we met de verschillende kerkelijke deputaatschappen, enz.

Verder hebben de omwikkelingen binnen de GKV geen blijik gegeven van meer toenadering tot onze kerken. Ik heb soms de indruk dat deze kerken zelf ook geen toekomst meer zien in nauwere banden met onze kerken. Dat blijkt zonneklaar uit allerlei moderne stappen die men zet op theologisch terrein. Stappen die ook door onze Synode niet toegejuicht zullen worden.

Een bijkomende factor is het feit dat de verhoudingen binnen onze kerken geconsolideerd lijken te zijn. De gemeenten die nauwer willen samenleven met de Vrijgemaakten, zijn nu wel bekend en bepaald. De tijden zijn voorbij dat de Wekker bijna maandelijks meedeelde, dat gemeenten gekozen hadden voor een samengaan met de GKV.

Welnu, plaatselijk hebben deze gemeenten hun doelen ge-

haald. Zij zullen toch niet zover willen gaan dat zij hun situatie willen opleggen aan de overige CG kerken?

Ik zou dus een dikke streep willen zetten onder de woorden van br. Driessen.

Maar daarmee zijn we er nog niet. Want uitgaande van de huidige stand van zaken, is en blijft onze kerk een verdeeld huis. Het gaat ook binnen onze kerken niet om zoveel hoofden en zoveel zinnen, maar we spreken over de Waarheidsvraag. Stelt u zich de kerk uit Johannes' dagen voor. Zeven gemeenten, een zekere organisatorische eenheid, rustend in de handen van Christus, en toch zo verdeeld door diepe kloven. Verschillende gemeenten en verschillende brieven, door de Heere aan dit zevental geschreven. Met de kerken van nu zal het niet anders zijn. Concreet gesproken: binnen de CG kerken zullen deze onderscheidingen zich ook voordoen. Zoals toen gebeurde, zal het ook nu zijn. Verdeelde kerken zullen gemaand worden het ene fundament te zoeken en vast te houden. Te midden van de verdeeldheid van onze kerken geldt ook nu de vraag: Wat is waarheid? En verdenk mij er nu niet van dat ik de waarheid claim voor bijvoorbeeld de behoudende gemeenten. Christus alleen is bevoegd en gemachtigd om te bepalen hoe de verhoudingen in de kerk van nu liggen. Wij mogen het opnemen voor de waarheid des Kruises, maar wij oordelen niet over hen die in de praktijk andere keuzes maken. Wel over hun keus, niet over hen zelf. Maar feit is wel, dat onze kerken verdeeld zijn. En hoe moeten we daar nu in de toekomst mee omgaan? Een kerk kan feitelijk uiteenvallen, een kerk kan ook inhoudelijk uiteenvallen. Het independentisme laat de strakke banden en bindingen van een landelijk kerkverband los. Er ontstaat een eilandenrijk van plaatselijke gemeenten. Het zou denkbaar zijn dat die gemeenten die plaatselijk samengaan met de GKV zouden bijeenkomen in aparte kerkelijke vergaderingen, om elkaar te stichten en te bouwen. Het zou ook denkbaar zijn dat de overige gemeenten hetzelfde zouden doen; we krijgen dan classes of i.d. van gemeenten die gewoon de CG koers willen voortzetten. Blijft het zoals het nu is, dan komen er telkens weer geschilpunten op de agenda waarover broeders moeten oordelen, die met die vragen niet te maken hebben of er ook niet mee willen te maken hebben.

Deze denkbeeldige indeling wordt door veel bezwaren belemmerd. Met de huidige kerkorde kan zoiets natuurlijk nooit bestaan. Maar als de landelijke kerkverbanden hun langste tijd gehad hebben?

Er zijn, naar ik weet, kerkenraden die verlangen naar meerdere vergaderingen waarin niet altijd controversiële zaken aan de orde zijn; waar men elkaar ontmoet als broeders in Christus. Wij kennen de toekomst niet. God gaat andere wegen dan wij. Kerken moeten allen wegvallen tegen de ene Kerk. Laten we meedenken met de komende GS, en meebidden. Bewaar en vermeerder Uw Kerk!

P. Roos

De geestelijke wapenrusting (9)

Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs... (Efeze 6: 16a)

Wat is geloof?

We zijn een zijspoor ingeslagen. Bij het nadenken over één van de onderdelen van de geestelijke wapenrusting, het schild des geloofs, leek het ons goed om enkele keren na te denken over de vraag, wat nu bedoeld wordt met een waar zaligmakend geloof.

Daarvoor hebben we opnieuw een Schotse schrijver opgeslagen: James Durham. In zijn dikke boek met tweeënzeventig preken over Jesaja 53 (het zou prachtig zijn, als dat boek eens opnieuw vertaald werd en met tussenkopjes werd uitgegeven) zijn maar liefst veertien preken over het geloof te vinden. Eén van die preken, de vierde, zijn we met elkaar gaan lezen.

Drie opmerkingen

In het tweede gedeelte van deze preek – over het eerste hebben we vorige keer nagedacht – maakt Durham drie verduidelijkende opmerkingen.

Om te beginnen legt Durham uit, dat het ware en zaligmakende geloof op verschillende manieren werkzaam is. Het geloof richt zich volgens Durham altijd op Christus. Maar het kan het geloof daarbij om verschillende dingen ‘te doen zijn’. Bijvoorbeeld om kracht in de strijd tegen de zonde, om vrede in het hart, om vertroosting. Maar als Durham in dit hoofdstuk over het geloof schrijft, bedoelt hij *‘dat geloof, dat op Christus rust tot verkrijging van de vergeving van de zonden’*.

In de tweede plaats benadrukt Durham dat er een groot verschil is tussen het geloof en de vruchten van het geloof, zoals vrede, blijdschap, een verzekering van Gods liefde.

In de derde plaats beklemtoont Durham, dat het zaligmakend geloof *‘zijn trappen heeft’*. Daarmee bedoelt hij: Sommigen hebben een zwak geloof, anderen een sterker geloof en nog weer anderen

een *‘volle verzekering, zodat zij zeggen kunnen, dat noch hoogte, noch diepte, noch enig ander ding hen zal kunnen scheiden van de liefde Gods, die in Christus Jezus is’*.

Ontmaskerend

Na deze drie vóóropmerkingen volgt het derde deel van de preek. Daarin legt Durham uit, wat het geloof *niet* is. Hij heeft daarmee een pastorale bedoeling. De prediker van Glasgow wil zijn hoorders ervoor bewaren dat ze iets voor geloof aanzien, dat geen geloof is.

Me dunkt, dat deze benadering nog altijd nodig is. Natuurlijk: we zullen terecht bezwaar aantekenen tegen een prediking die alleen maar duidelijk maakt wat het ware geloof *niet* is. En wat de ware bekering *niet* is. Als het daarbij blijft, schiet de prediking schromelijk tekort.

Maar dat betekent niet, dat het ontmaskerende en afsnijdende element dan maar helemaal moet verdwijnen uit de prediking. Het zal er een dienaar van het Woord toch om te doen zijn, zijn hoorders te bewegen tot het geloof (2 Kor. 5). Daarbij zal hij ook willen duidelijk maken wat dat ware geloof is. Maar daarbij zal hij zijn hoorders – zover dat in zijn macht ligt – er ook voor willen behouden, dat ze op de eeuwigheid aan reizen terwijl ze iets aanzien voor waar geloof, dat het ware niet is.

Wat het niet is

Durham ontmaskert vijf zaken, die door mensen zouden kunnen worden aangezien als waar zaligmakend geloof.

[1] Het zaligmakend geloof is niet hetzelfde als *‘weten dat Christus God en Mens is, dat Hij geboren, gekruisigd, gestorven, begraven en ten derde dage wederom opgestaan is’*. Die dingen zijn wel nodig om te weten, maar daarmee op zich zal een mens niet zalig worden.

[2] Het zaligmakend geloof is ook niet hetzelfde als een emotioneel aandoening, *‘een ontvonking van genegenheden’*. Het zou kunnen dat we onder de prediking ontroerd worden of bevreesd. Dat is echter een emotionele reactie. En hoe goed het ook is dat de woorden van God ons beroeren, we moeten die beroering niet aanzien voor waar geloof.

[3] Het zaligmakend geloof – zo vervolgt Durham – is evenmin hetzelfde als een bepaalde overtuiging van zonde zonder meer. *‘Velen houden overtuigingen voor het geloof, terwijl ze vaststellen dat indien ze van zonden overtuigd zijn, zij dan geloven’*. Maar Durham wijst erop, dat de pijl verder ligt.

[4] Het zaligmakend geloof is ook niet enkel en alleen een besluit (‘een blote resolutie’) om te geloven. Durham maakt dit punt duidelijk met het volgende voorbeeld: *‘Dit voornemen om te geloven, is gelijk aan iemand die gevaar loopt te verdrinken. En wanneer hem een touw toegeworpen wordt, neemt hij zich voor het aan te grijpen, maar hij doet het niet. Zo denken ook velen dat zij de beloften bij zich hebben, en ze besluiten om die te gebruiken, maar zij doen dat niet terstond, en dus zinkt intussen het schip, en zij komen om, terwijl de beloften blijven en bovendrijven’*.

[5] Het ware geloof is in de vijfde plaats ook niet hetzelfde als het gebed. Durham: *‘Er zijn er velen die denken dat zij geloven, als zij zich enigszins bekeren, bidden en enige andere plichten verrichten... Het is waar: het gebed is wel een hulpmiddel van het geloof. Maar het gaat niet altijd met het geloof gepaard. Niet een ieder die zegt: Heere, Heere, die gelooft, want velen zullen zoeken in te gaan, en niet kunnen’*.

Intussen dringt de vraag: Als dit allemaal het ware geloof niet is, wát is het ware geloof dan wel? Daarover de volgende keer.

A.J.T. Ruis

Avondmaalsviering buiten de kerk.

Hartelijk dank voor een vraag uit Zeeland! De vraag luidt als volgt: “Bij ons in de gemeente gaan er stemmen op om het Heilig Avondmaal te vieren bij mensen die bijvoorbeeld opgenomen zijn in een verpleeghuis, in hun woonkamer. Wij zelf hebben daar grote vraagtekens bij. Kunt u daar iets van zeggen?”

Ja hoor, dat kan. Ik hoop dat mijn antwoord duidelijk is. Onze kerkorde zegt er ook het nodige van. Als er een gemeentelid is die in een verpleeghuis is opgenomen en dus niet meer naar de zondagse eredienst kan gaan, kan het Heilig Avondmaal bij hem of haar in het verpleeghuis bediend worden. Er zijn wel een aantal voorwaarden waaraan moet worden voldaan. In de eerste plaats moet het betreffende gemeentelid een kind van God zijn. Ook moet hij of zij zelf aangeven dat er behoefte is om het Avondmaal te vieren. Wie geloofsbelijdenis heeft afgelegd heeft een kerkelijk recht om aan het Avondmaal deel te nemen. De Kerkorde wijst, terecht, belijdenis doen met een zogenaamd historisch geloof af. Helaas is er in veel gemeenten ook sprake van een verondersteld geloof. In dergelijke gemeenten gaat ieder belijdend lid aan het Avondmaal en wordt om diezelfde reden ook steeds Avondmaal gevierd met bedlegerige, of oudere gemeenteleden in een verzorgingstehuis. Laten we er aan vasthouden dat de Heere Zijn Tafel alleen voor Zijn gelovigen heeft toegericht. Behoefted aan, honger naar het geestelijk brood, dorst naar de gerechtigheid van Christus is dus nodig. Is er geen behoefte, dan kan men geen Avondmaal vieren, maar men kan ook niet zalig worden. Een gebrek aan behoefte is schuld tegenover de Heere, een schuld waar men zo spoedig mogelijk vanaf moet zien te komen. Goed, er is een hart dat uitziert naar de Heere, maar niet meer naar de kerk kan gaan en dus ook niet kan deel nemen aan het Avondmaal. Natuurlijk moet die persoon de gelegenheid gegeven worden de dood des Heeren te gedenken. Wie zou zo iemand durven, ja mogen weigeren? Was er maar meer waarachtige behoefte aan gemeenschap met de Heere!

Omdat we in de kerk bij de viering van het Avondmaal ook gemeenschap oefenen met elkaar, is het nodig dat een Avondmaalsviering in een verpleeghuis niet het karakter draagt van een individuele bediening en moet de viering plaats vinden samen met een aantal kerkenraadsleden en gemeenteleden. Met andere woorden: er moet een officiële kerkdienst belegd worden. Dus onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad. De weinige gemeenteleden die meegaan moeten zelf ook avondmaalgangers zijn. Dat moet vanzelfsprekend zijn. Een kerkdienst dus, inclusief een preek. Natuurlijk is alles ook weer afhankelijk van de

omstandigheden; die kunnen verschillend zijn. Denk bijvoorbeeld aan de toestand waarin de zieke zich bevindt; kan hij of zij naar een wat grotere ruimte gaan, of is men genoodzaakt op de kamer te blijven. Als er maar een ogenblik eerbied en stilte kan zijn.

Of de vraag gesteld is omdat de kerkenraad uit eigener beweging besloten heeft om het Avondmaal ook elders aan gemeenteleden te bedienen, of dat er sprake is van een verzoek van zieke, oude gemeenteleden, dat weet ik dus niet. Dat maakt dus wel verschil. En of er bij gebleken behoefte sprake is van een waarachtig geloof, ja, dat weet de Heere alleen. Wat dat betreft is het Avondmaalsformulier duidelijk genoeg als het gaat over de waarachtige beproeving van onszelf. Dat brengt me op een laatste opmerking, liever gezegd een vraag: de viering van het Heilig Avondmaal wordt vooraf gegaan door een voorbereidingspreek en een voorbereidingsweek. En daarna heb je ook nog de dienst van nabetrachting en dankzegging. Moet ook dat allemaal plaats vinden in het verpleegtehuis? Ja, daar moet ik mijn gedachten nog eens over laten gaan. Dank voor de vraag en ik hoop dat het antwoord bevredigt! Met een hartelijke groet weer

K. Hoefnagel

Welnu, dat is nu in het kort het antwoord op de vraag.

Praten over preken.

Een vervolg (2)

Over de drie stukken zou het gaan. Deze aanduiding is, zoals we weten, ontleend aan onze Catechismus, zondag 1, de tweede vraag en het antwoord. *“Hoeveel stukken zijn u nodig te weten, opdat gij in deze troost zalig leven en sterven moogt? Drie stukken. Ten eerste: hoe groot mijn zonde en ellende zijn. Ten andere: hoe ik van al mijn zonde en ellende verlost worde. En ten derde: hoe ik Gode voor zulke verlossing zal dankbaar zijn.”* Overbekend. Maar niet verkeerd deze klassieke woorden nog eens tot ons te laten doordringen.

Het gaat volgens deze belijdenis om het wéten. Het weten van de nodige dingen met het oog op een zalig leven en een zalig sterven. In dat verband is het dat de troost wordt genoemd, *“de enige troost.”* Ik moet dus iets weten om die troost (ook wel: dat houvast) te bezitten. Drie dingen zelfs moet ik weten: mijn zonde, mijn verlossing van die zonde, en de dankbaarheid vanwege die verlossing. Dat is een logische orde. Dat begrijpt iedereen. Zonder verlossing zal er geen dankbaarheid zijn, althans deze dankbaarheid. En zonder ellende zal er geen verlossing zijn. Want dan heb ik geen verlossing nodig. Dan waan ik mij al verlost, terecht of ten onrechte. Terwijl ik deze zinnen zit te schrijven, hoeft niemand mij een reddingsboei toe te werpen, want daar is geen enkele reden voor. Ik lig niet te spartelen in het water. En ik roep niet om hulp. Ik heb die hulp naar mijn besef helemaal niet nodig. En als iemand naar mij toe komt met de uitroep dat hij mij verlossen wil, vind ik hem een dwaas. Er valt niets te verlossen. Het tweede (verlossing) veronderstelt het eerste (ellende). En het derde (dankbaarheid) veronderstelt het tweede (verlossing).

Maar nu doemen er wel een paar vragen op. Hoe verhouden zich die drie stukken? Hoe in de prediking?

En hoe in de beleving? Tegelijkertijd merk ik maar op dat die twee onderling samenhangen: prediking en beleving. Zoals er gepreikt wordt, zo worden de dingen ook beleefd, werd er vroeger wel gezegd. Of dat nu, in onze gezagarme tijd, nog geldt, is iets anders. Maar voorlopig houd ik die samenhang nog maar even vast. Om aan te geven hoe belangrijk het is hoe dit in de prediking wordt voorgesteld. De prediking – dat is immers het verband waarin ik dit onderwerp aan de orde stel. De prediking in onze eigen kerken met name.

Een belangrijke vraag is: hoe spreekt de Heilige Schrift hierover? Over de kennis van ellende, verlossing en dankbaarheid. Alles wat we daarvan vinden, moet immers gegrond zijn op het Woord van God. Dat is een goed gereformeerd uitgangspunt. Kunnen we daarover iets zeggen?

In ieder geval wel dat de thematiek van de drie stukken in de Bijbel te vinden is. Letterlijk zelfs. De catechismus verwijst bij die tweede vraag naar diverse Schriftgedeelten. En ook daarnaast is nog wel het een ander aan wijzen. Wat te denken van Psalm 130. De dichter roept uit de diepte de Heere aan. Zou dat geen situatie van ellende zijn? Ellende die hij schrijvend bevindt; waar hij kennis van heeft. Daar hoort de erkenning bij, dat als de Heere de ongerechtigheid ‘gadeslaat’ – dat is volgens de statenvertalers in hun kanttkening: *“en die op het hoogste naar Uw rechtvaardigheid straffen wilt...”* – dan geldt: *“HEERE, wie zal bestaan?”* Toch blijft de dichter daarin niet steken. Hij weet méér. Hij gelóóft meer. Ja, daar in de diepte. Dit is het wat hij weet: *“Bij U is vergeving!”* De God die Hij aanroept, is een God van genade en ontferming. Bij de Heere is precies voorhanden wat Hij in zijn ellendige toestand behoeft:

vergeving! Is dat kennis van de verlossing, of niet? Dat woordje ‘verlossing’ gebruikt hij ook aan het slot van zijn Psalm. (*) Maar er is nog meer. Want vergeving en verlossing zijn niet het laatste. Die zijn ook niet het uiteindelijke doel, hoe groot dat voorrecht ook is. Waar gaat het de dichter om? Dat de Heere gevreesd, dat Hij erkend en gediend wordt. En dit weet hij: het doel is *“opdat Gij gevreesd wordt!”* Waar spruit dat dienende vrezen uit voort? Uit de dankbaarheid vanwege de verlossing. Wat de statenvertalers hierbij schrijven is zo mooi dat ik het u niet onthouden wil. *“Te weten: met een kinderlijke vreze. Allen die vastelijk vertrouwen dat om Christus’ wil hun zonden vergeven zijn, beminnen God, en als goede kinderen vrezen zij Hem te vertoornen.”* Verwezen wordt nog naar het woord van de Heere Jezus, dat wie veel vergeven is, veel zal liefhebben. Het leven der dankbaarheid. Dat blijkt ook uit het vervolg van de Psalm. De dichter leert de Heere verwachten. Hij hoopt op Zijn Woord.

Soortgelijke woorden, inhoudende de drie stukken, treffen we meer in de Psalmen aan. Ik denk aan de oproep van de Heere in Psalm 50: *“Roep Mij aan in de dag der benauwdheid. Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren!”* En wat te denken van de openingsverzen van Psalm 40? Leest u ze maar eens. Tenslotte wijs ik nog op de belijdenis van Paulus in Romeinen 7: *“Ik, ellendig mens! Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere.”* Al met al, een Schriftuurlijke trits: ellende, verlossing, dankbaarheid. En een Schriftuurlijke eis: de kennis van elk van deze drie.

J.M.J. Kieviet

10 Ds F.P.L.C. van Lingen 1832 - 1913

Kort iets uit het leven van wijlen ds Van Lingen.

Grootmoeder was een vrouw die de Heere vreesde. Ze leefde in schrijnende armoede. Omdat ze door haar man in de steek was gelaten moest ze alleen zorgen voor haar zes kinderen. De Heere beschaamde haar niet. Hij heeft dikwijls geholpen en gered.

Twee van haar zoons hadden een goede baan in Indonesië, maar zijn beiden reeds jong overleden!

Haar dochter Anna Catharina Krämer huwde met Willem van Lingen, een dorpsonderwijzer met een klein inkomen. Hij had altijd dominee willen worden en studeerde in zijn vrije tijd zelfs Grieks. Reeds vroeg kreeg hij tuberculose. Een aantal familieleden waren daar al aan overleden. Predikant is hij nooit geworden.

Hurwenen

Op 15 april 1832 is hun zoon Frederik Philip Louis Constant van Lingen geboren te Hurwenen, niet te verwarren met Herwijnen. Hurwenen is een dorpje in de Bommelerwaard, zes km ten oosten van Zaltbommel. Hij was slechts enkele weken oud toen ds Chr. le Roy een bezoek aan zijn ouders bracht. Deze liep naar het wiegje toe en bewonderde de kleine. Vervolgens hield hij zijn steek (ouderwetse domineeshoed) boven het kinderkopje en zei: "Hij zal nog eens dominee worden".

Op zijn ziekbed sprak zijn vader, de onderwijzer: "David wilde den Heere een huis bouwen, doch hij werd verhinderd, opdat het zijn zoon zou doen; mocht waar ik den Heere in Zijne kerk wilde dienen, en ik heenga, het mijnen zoon worden gegeven."

Hij legde zijn hand op het hoofdje van Frits en stervende zegende hij hem: "Word een dienaar Gods." Het waren zijn laatste woorden.

Inderdaad is Frits hervormd predikant geworden. In 1855 kwam hij in Hensbroek en in 1859 te Broek op Langedijk, waar hij tot bekering gekomen is. Drie jaar later leidde zijn

weg naar Zetten.

Zetten

5 oktober 1862 leidde ds O.G. Heldring hem tot zijn ambtswerk in met de woorden "Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een zuurdesem, welke een vrouw nam en verborg in drie maten meels, totdat het geheel gezuurd was."

's Avonds deed Van Lingen intrede met een preek over Hand. 6 : 4.

Heldring had er bij de kerkenraad van Zetten op aangedrongen om Van Lingen te beroepen. Heldring en Van Lingen konden goed met elkaar overweg.

Ook met de predikant van de afgescheiden kerk groeide een broederlijke band. Op donderdagavond bezocht de afgescheiden predikant met velen van zijn gemeente de kerkdienst van Van Lingen, terwijl die op zijn beurt in de winter de woensdagavonddienst van de afgescheiden predikant bezocht.

Het dorp Zetten had niet zo'n goede naam. Onkunde en dronkenschap waren wijd verbreid.

Van Lingen bond de strijd aan. Als een boeteprediker riep hij krachtig op tot bekering, niet alleen in de eredienst, maar hij bracht het evangelie ook van huis tot huis. In een café ging hij waarschuwen. In het dorpsleven kwam een omkeer. Het aantal kerkgangsters nam gestadig toe. Zondaren ontwaakten. De Heere riep mensen tot bekering en bearbeidde hen tot het eeuwige leven. Door de prediking werd de zegen verspreid van de Heilige Geest. Het wonder gebeurde dat zondaren echt tot bekering kwamen.

Is het wel met u?

Een jongeman Hendrik van Dijken (1832-1900) was "een woesteling, een schrik voor het dorp." Als dronkaard en vechtersbaas werd hij gevreesd en gemeden. Het was op de Oudejaarsavond van 1863, dat Van Dijken in beschonken toestand de kerk intrad. Was het om te spotten? In elk geval,

een hoger hand leidde deze zondaar op de laatste avond van het jaar naar Gods huis. Het was een hoogst ernstige prediking, waarmede dominee Van Lingen de gemeente opriep tot zelfonderzoek. De vraag: "Is het wel met u?" (2 Kon. 4 : 26) drong Van Dijken als een pijl in het hart. De Heere arresteerde Van Dijken. In één keer was hij nuchter. Als de verloren zoon kwam hij tot zichzelf. Zonde en schuld werd hem ontdekt en als een diep verloren zondaar keerde hij zich tot God en eindelijk vond hij verzoening in Christus.

In de omgeving werd veel gesproken over dit genade-wonder. Dorpelingen gingen anders leven: meer bij het Woord leven. Anders bidden: bidden om genade, bidden met ernst, bidden met een verbroken hart. Het werk van de Heere kwam uit in de levensstijl, in de handel en wandel, in het gedrag van de mensen, in de opvoeding van de kinderen, in het zoeken van de wegen en inzettingen van de Heere. Ze vroegen: "Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?" Gebroken werd met de dienst van de zonde.

En Van Dijken? Eén verlangen leefde in zijn hart: het evangelie verkondigen aan de heidenen.

Dat verlangen ging in vervulling. De Utrechtse Zendingsvereniging riep hem en zond hem naar Halmahera in Indonesië.

Het afscheid van Zetten was voor Van Dijken emotioneel. Met volle toewijding begon hij zijn arbeid. De zendingsvereniging zond hem uit als zendeling-werkman en de uitkomst bewees dat men zich in deze praktische Betuwnaar niet vergist had.

In Indonesië aangekomen, koos hij zijn verblijf aan het meer Galela, bij de negorij Docklamo.

Met kracht gaf hij zich aan de cultivering van het zendingsveld. Huis, school en kerk verrezen weldra. Wegen werden aangelegd, plantages voor koffie, cacao, vanille en arrowoot in cultuur gebracht. Onder dit alles arbeidde hij aan het zieleheil van In-

donesiërs die hem hielpen in zijn ontwikkelingswerk. Na verloop van tijd is hij predikant geworden en mocht de sacramenten bedienen. Velen kwamen tot bekering en geloof. Ze werden gewonnen voor de Zaligmaker. In 1900 is ds H. van Dijken overleden. Met grote blijdschap kon Van Lingen spreken over het zendingswerk van Van Dijken, zijn geestelijke zoon.

Later is ds Van Lingen nog enkele jaren puur dolerend geweest; hij kreeg spijt en is in het jaar 1891 Christelijk Gereformeerd geworden! Evenals ds Jac. Wisse was hij één van de grondleggers van onze kerken, die straks precies 125 jaar voortbestaan.

H. van der Ham

BOEKBESPREKINGEN

Elk zing' Zijn lof, Een bundel geestelijke liederen, Uitgeverij De Banier in samenwerking met het ds. G.H. Kerstencentrum, Apeldoorn. Tekstboek, 175 blz., € 9,95, Liedboek (dus met muziek erbij) 256 blz., € 29,95.

De bundel bevat een grote hoeveelheid geestelijke liederen met bevindelijke inhoud. Een deel van de liederen is geschikt voor het jonge kind, andere liederen ook voor de oudere kinderen en voor volwassenen om te zingen. Bij sommige liederen is voor het eerst muziek gemaakt. Een alleszins verantwoorde bundel voor school en gezin.

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 4 oktober 2016. Kopij graag binnen donderdag 22 september.

Ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand'

We mogen terugzien op een goede ontmoetingsdag op Urk. Helaas was ds. Baars verhinderd vanwege ziekte. Ondergetekende heeft geprobeerd zijn plaats in te nemen. Velen uit vele plaatsen in ons land waren gekomen. Ook vrienden en vriendinnen van buiten ons kerkverband. Het gesprokene mocht weerklank vinden en velen hebben ook met elkaar gesproken. De Heere gedenke onze kerken alsook het werk van de Generale Synode.

Chr. Geref. Bezinningskring binnen de classis Leeuwarden

D.V. vrijdag 30 sept. In de CGK van Damwoude zal ds. G.J. Capellen spreken over 'geloofsbeleving en gestalten van het geloof.' Aanvang 19.45 uur.

Bondsday CGK mannenverenigingen

D.V. zaterdag 8 okt. In de CGK van Nijkerk. Verdere gegevens: A. Kok tel.0318-529646/ akok@kliksafe.nl

GBS Toogdag

D.V. zaterdag 8 okt., kerkgebouw 'De Hoeksteen' van de Geref. Gemeente in Ned., Vellerselaan 1 te Barneveld.

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 22,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 23,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

In verwachting?

Onze kraamverzorgenden:

- ✓ verlenen vroegtijdige assistentie bij de bevalling thuis of in het ziekenhuis
- ✓ geven professionele begeleiding bij de borstvoeding
- ✓ delen kennis met de moeder over de verzorging van de baby
- ✓ zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- ✓ dragen zorg voor de hygiëne en de huishouding
- ✓ zorgen voor het hele gezin
- ✓ zijn geschoold om zorg te geven na een keizersnede
- ✓ werken vanuit een reformatische levensovertuiging

Clënten waarderen ons met een 9.4

Voldoet dit aan je verwachting?

Schrijf je dan in op www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

Het Evangelie ook voor hén!

Stort uw gift op:

NL 02 INGB 0000 320 666

t.n.v. Stichting China

Hartelijk dank.

Stichting China
Veenendaal

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

ISRAELZONDAG 2 OKTOBER 2016

Help Holocaust overlevenden in Israël

Het Isaac Da Costa Fonds helpt Joodse Christenen in Israël. Daarbij wordt samengewerkt met onder andere de Grace and Truth gemeente in Rishon LeTzion.

Een groot deel van de overlevenden van de Holocaust leeft in armoedige en eenzame omstandigheden. De Grace and Truth gemeente verzorgt dagtrips en andere activiteiten waarbij Gods Woord (Oude en Nieuwe Testament) voor hen opgaat.

Help dit mooie werk mogelijk te maken!

Maak uw gift over naar
NL 91 RABO 0395 219 582

www.dacostafonds.nl

WAT IS UW ENIGE TROOST, BEIDE IN LEVEN EN STERVEN?

In Duitsland wordt deze vraag nauwelijks meer gesteld op de kansels. Helpt u ons mee om deze zuivere leer in het Duitstalige gebied weer bekend te maken?

Zie onze website www.svvhd.org voor informatie.
Of bel 0345 - 58 08 10, ook voor een presentatie.

Voor giften: NL35 ABNA 0548 9879 20.

Begrafenisonderneming de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Waardenburg
0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Melioste

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl